

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ประเด็นที่ 4 : สุขภาพกลุ่มวัย สุขภาพจิต

หัวข้อ บูรณาการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ
จังหวัดตราด เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 1/2565
วันที่ 10 – 11 มีนาคม 2565

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก : กรมการแพทย์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบร่วม : กรมอนามัย, กรมสุขภาพจิต, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

จังหวัดตราดมีผู้สูงอายุ ร้อยละ 22.48 (ผู้สูงอายุ 37,473 คน จากประชากรทั้งหมด 166,713 คน) ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุตอนต้น ร้อยละ 53.89 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุมากกว่าระดับเขต (ร้อยละ 18.64) และระดับประเทศ (ร้อยละ 21.54) อำเภอที่มีผู้สูงอายุมากที่สุดคือ อำเภอแหลมงอบ ร้อยละ 24.2 รองลงมาคือ อำเภอเมือง ร้อยละ 23.97 และอำเภอเขาสมิง ร้อยละ 22.66 ตามลำดับ ส่วนการคัดกรองประเมินความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Barthel Activities of Daily Living : ADL) ปีงบประมาณ 2565 คัดกรองได้ ร้อยละ 24.09 (ผู้สูงอายุที่คัดกรอง ADL 9,027 คน จากทั้งหมด 37,473 คน) พบผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้ดี (กลุ่มติดสังคม) ร้อยละ 98.19 ช่วยเหลือตนเองได้บ้าง (กลุ่มติดบ้าน) ร้อยละ 1.23 และช่วยเหลือตนเองได้น้อยหรือไม่ได้เลย (กลุ่มติดเตียง) ร้อยละ 0.58 มีชมรมผู้สูงอายุทั้งหมด 67 ชมรม อยู่ระหว่างการประเมินชมรมผู้สูงอายุตามเกณฑ์การดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และการคัดกรองกลุ่มอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ (Geriatrics Syndrome) ได้แก่ โรคสมองเสื่อม คัดกรองได้ร้อยละ 19.16 พบความผิดปกติ ร้อยละ 0.57 ภาวะซึมเศร้า คัดกรองได้ร้อยละ 40.62 พบผิดปกติร้อยละ 0.7 ข้อเข่าเสื่อม คัดกรองได้ร้อยละ 19.05 พบผิดปกติ ร้อยละ 2.84 ภาวะหกล้ม คัดกรองได้ร้อยละ 19.59 พบผิดปกติ ร้อยละ 3.36 อำเภอที่พบผู้สูงอายุเสี่ยงต่อภาวะหกล้มมากที่สุดคือ อำเภอเกาะช้าง ร้อยละ 17.44 รองลงมาคือ อำเภอเขาสมิง ร้อยละ 15.88 และอำเภอเกาะกูด ร้อยละ 13.94 การคัดกรองสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 17.93 พบผิดปกติ ร้อยละ 0.46 รวมทั้งการคัดกรองซึมเศร้า (2Q) ในผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง จำนวน 127 คน (เป้าหมาย 163 คน) คิดเป็นร้อยละ 77.91 โดยอำเภอที่มีผลคัดกรองซึมเศร้า 2Q สูงสุด ได้แก่ อำเภอเกาะกูด อำเภอเมืองและอำเภอแหลมงอบ ร้อยละ 100, 92.45 และ 88.89 ตามลำดับ พบผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน ติดเตียง เสี่ยงซึมเศร้า จำนวน 3 คน อย่างไรก็ตามผู้มีความเสี่ยงยังไม่ได้รับการประเมินด้วยแบบประเมินซึมเศร้า 9Q

การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ผู้สูงอายุปี 2565 จำนวน 8 ด้าน ผ่าน Blue Book Application เป้าหมายการสำรวจฯ 2,969 คน มีการประเมินเข้ามา 3,808 คน ผลการสำรวจฯ (ข้อมูล Blue Book Application ณ วันที่ 1 มี.ค.65) พบผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ครบ 8 ด้าน 2,087 คน (ร้อยละ 54.81) ส่วนพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์รายด้าน พบน้อยที่สุดคือ กินผักและผลไม้ได้วันละ 5 กำมือเป็นประจำ ร้อยละ 70.19 รองลงมาคือ มีกิจกรรมทางกายที่ระดับปานกลางสะสม 150 นาที/สัปดาห์ ร้อยละ 74.0 และดื่มน้ำเปล่าอย่างน้อยวันละ 8 แก้ว ร้อยละ 74.87 จังหวัดได้นำผลการสำรวจฯ มาประกอบการจัดทำแผนการดูแลส่งเสริมสุขภาพรายบุคคล (Wellness Plan) ในชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมาย 10 ชมรมฯ ละ 5 คน รวม 50 คน

สำหรับการดำเนินงานตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care) ผ่านเกณฑ์ในปี 2565 ร้อยละ 100 (มีตำบลทั้งหมด 38 ตำบล จำแนกเป็น ตำบลที่ผ่านเกณฑ์ในปี 62-64 จำนวน 12 แห่ง และตำบลที่ผ่านเกณฑ์ปี 59-61 และได้รับรองซ้ำในปี 65 (Re-Accreditation) 26 แห่ง) มี Care Manager 84 คน และมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) 485 คน ในปี 2565 มีผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง 123 คน และได้รับการจัดทำแผนการดูแลผู้สูงอายุ

รายบุคคล (Care Plan) ในระบบโปรแกรม 3C จำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.93 และยอดสะสมการจัดทำ Care Plan ปี 2561 – 2565 จำนวน 975 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.66

จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดดำเนินการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุตามแนวทางการดูแลผู้สูงอายุในช่วงสถานการณ์ COVID-19 โดยการประชาสัมพันธ์ความรู้ในการป้องกันเชื้อโควิด-19 ไม่ให้แพร่สู่ผู้สูงอายุผ่านสื่อต่าง ๆ/ไลน์กลุ่ม ให้กับผู้ดูแลหลักของผู้สูงอายุ ญาติ ครอบครัว/CG/อสม./ประชาชนทั่วไป กรณี CM CG เยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ให้ยึดหลักปฏิบัติตามแนวทางการดูแลผู้สูงอายุอย่างเคร่งครัด และติดตามการประเมิน Thai stop Covid ในวัด

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1. พฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ	<p>กรมอนามัย</p> <p>- ศูนย์อนามัยที่ 6 ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว, การใช้งานแอปพลิเคชัน BLUE BOOK และ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์)</p> <p>จังหวัด</p> <p>- จัดทำแผน Individual Wellness Plan ในชมรมผู้สูงอายุต้นแบบ โดยการอบรมแกนนำผู้สูงอายุในชมรมต้นแบบ เป้าหมาย 10 ชมรมๆ ละ 5 คน รวม 50 คน</p>	<p>กรมอนามัย</p> <p>- ชี้แจงการส่งเสริมสุขภาพดี ชะลอชรา ชีวียืนยาว, การใช้ BLUE BOOK APPLICATION และ การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุ ผ่านการประชุมชี้แจงแผนงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 ปี 2565 (ระบบออนไลน์)</p> <p>- ขับเคลื่อนการดำเนินงานสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ (Bluebook application) และการจัดทำแผนดูแลสุขภาพ Wellness plan ผ่านชมรม/รร.ผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 6 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2565 ณ ห้องประชุมสัตบรรณ ศอ.6 มีผู้เข้าร่วมประชุมผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมด 329 คน</p> <p>จังหวัด</p> <p>- อยู่ระหว่างดำเนินการ</p>
2. สมองเสื่อมพลัดตกหกล้ม	<p>กรมอนามัย</p> <p>- รูปแบบ/คู่มือชะลอชราชีวียืนยาว</p> <p>จังหวัด</p> <p>- การคัดกรองสุขภาพผู้สูงอายุในปีงบประมาณ 2565 ในเรื่อง ภาวะสมองเสื่อมนั้น พบว่ามีภาวะเสี่ยงสมองเสื่อม 28 ราย หรือร้อยละ 0.16 ส่วนภาวะเสี่ยงพลัดตกหกล้ม พบ 219 ราย หรือร้อยละ 2.6</p>	<p>จังหวัด</p> <p>- ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมและพลัดตกหกล้ม จะถูกส่งต่อเข้ารับการดูแลรักษาต่อในคลินิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลตราด แต่เนื่องจากในภาวะปัจจุบันแพทย์ประจำคลินิกผู้สูงอายุโรงพยาบาลได้ลาศึกษาต่อ จังหวัดตราดจึงได้ปรับแนวทางการส่งต่อเป็นการเข้ารับการรักษาต่อในคลินิกเฉพาะทางแทน ซึ่งผู้ที่มีภาวะเสี่ยงสมองเสื่อมได้เข้ารับการรักษาต่อ 6 ราย (ร้อยละ 21.42) และผู้ที่มีภาวะเสี่ยงพลัดตกหกล้มได้เข้ารับการรักษาต่อ 20 ราย (ร้อยละ 9.13)</p>

<p>3. ตำบลที่มีระบบส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (LTC)</p>	<p>กรมอนามัย</p> <ol style="list-style-type: none"> พัฒนาการเข้าถึงระบบการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ “อบรมผู้จัดการระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวด้านสาธารณสุข (Care Manager)” เขตฯ 6 อบรมฟื้นฟูผู้จัดการระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว Care Manager เขตสุขภาพที่ 6 ทำชุดกระเป๋าเยี่ยมบ้าน สูงวัย ปลอดภัย COVID-19 <p>ระดับจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อน/ติดตามการดำเนินงานตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (LTC) ในชุมชนผ่านเกณฑ์ และเร่งรัดการประเมินรับรองซ้ำในปี 2565 (Re-Accreditation จำนวน 26 แห่ง) โดยมีการลงพื้นที่และโทรประสานงานกับผู้รับผิดชอบงานในระดับพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจในประเด็นที่มีการประเมินรับรองซ้ำในปี 2565 	<p>กรมอนามัย</p> <ol style="list-style-type: none"> จัดอบรมระหว่างวันที่ 24 พ.ย.- 3 ธ.ค.2564 ณ โรงแรม แชนด์ดูนส์ เจ้าหลาว จ.จันทบุรี 48 คน จัดอบรมระหว่างวันที่ 14-16 พ.ย.64 ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับหน่วย CNEU 20 หน่วย 165 คน ดำเนินการส่งมอบชุดกระเป๋าเยี่ยมบ้านสูงวัยปลอดภัย COVID - 19 ทั้ง 8 จังหวัด ในเดือน พ.ย. 2564 <p>ระดับจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละ 100 ของตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (LTC) ในชุมชนผ่านเกณฑ์
--	--	---

3. นวัตกรรมตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี) – ไม่มี -

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

- การจัดทำแผน Individual Wellness Plan ในชมรมผู้สูงอายุต้นแบบอย่างต่อเนื่อง
- การประเมินชมรมผู้สูงอายุ ตามเกณฑ์การดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี 2565
- การวิเคราะห์และคืนข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุให้พื้นที่ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการปรับพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุ
- กระตุ้นบุคลากรสาธารณสุขใน รพ.สต.ติดตามประเมินซีมีเคร้า (9Q) ในผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียงที่มีความเสี่ยงให้ครอบคลุมตามเป้าหมาย เพื่อเพิ่มคุณภาพการเฝ้าระวังและดูแลผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยง
- การส่งเสริมบุคลากรสาธารณสุขในทุก รพ.สต.ประเมินปัญหาอารมณ์ พฤติกรรมในผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง ร่วมกับการคัดกรองซีมีเคร้า (2Q)
- การส่งเสริมบุคลากรสาธารณสุข ให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสุขภาพจิต ดำเนินงานคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต และติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อดูแลสังคมจิตใจผู้สูงอายุเสี่ยงซีมีเคร้าให้ครอบคลุมทุกอำเภอ

4.2 สำหรับส่วนกลาง

- เร่งรัดการดำเนินงานพัฒนาระบบฐานข้อมูล Wellness Plan เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานในพื้นที่
- สนับสนุนสื่อความรู้การดูแลสุขภาพจิตใจผู้สูงอายุและแนวทางการดำเนินกิจกรรมวัคซีนใจในชุมชนต้นแบบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสมาชิกชุมชนในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ผู้รายงาน : นางสาวลลิตา สุกแสงปัญญา

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

โทรศัพท์ : 062 335 5505

วัน/เดือน/ปี : 10-11 มีนาคม 2565

ผู้รายงาน : นางสาวจรรยา สอนภักดี

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 6

โทรศัพท์ : 093 398 9832

วัน/เดือน/ปี : 10-11 มีนาคม 2565

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพชร

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

โทรศัพท์ : 094 479 4115

วัน/เดือน/ปี : 9 มีนาคม 2565

วัน/เดือน/ปี : 10-11 มีนาคม 2565